

УДК 323

Коптев О. С.

аспірант,

кафедра міжнародних відносин,

ДНУ імені Олеся Гончара,

пр. Гагаріна, 72, м. Дніпро, 49000, Україна

E-mail: alex.koptev18@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-8731-7526>

DOI: <http://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288707>

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Стаття присвячена розгляду специфіки публічної дипломатії в Україні, в тому числі під час війни. Це дало змогу виокремити підходи і головні принципи, які дозволять збільшити безпеку та привабливість країни на міжнародній арені.

Шляхом застосування технологічного підходу було проаналізовано розвиток та різні підходи до вивчення публічної дипломатії в Україні та світі, охарактеризовано специфіку публічної дипломатії сучасної України, а також визначено дієві технології публічної дипломатії в умовах зміни переходу від двовекторності до європейської інтеграції. Наукова новизна полягає в огляді технологій публічної дипломатії в контексті вирішення ключових викликів у міжнародних відносинах, зокрема в контексті геополітичних змін та повномасштабного вторгнення окупантів в Україну. Досліджено ефективність публічної дипломатії та її роль у підтримці і покращенні ставлення до країни, залученні міжнародної підтримки та розвитку партнерських відносин. Таким чином, дослідження розширює розуміння публічної дипломатії як інструменту, який можна використовувати для позитивного впливу на міжнародну політику.

Основна увага приділена дослідженню інструментів публічної дипломатії як дієвих механізмів розвитку зовнішньої політики України. Проведене дослідження доводить необхідність посилення зусиль усіх акторів міжнародних відносин, громадян, лідерів думок та представників організацій на підвищенні іміджу України, а також її економічному, соціальному, політичному та культурному збагаченні. Запропоновано створити громадську інституцію з кібербезпеки, яка допомагатиме правоохоронцям з Кіберполіції та представникам Міністерства цифрової політики. Були сформовані стратегічні напрями діяльності та ефективного використання публічної дипломатії в Україні під час великої війни та зміни вектора розвитку в міжнародних відносинах. Наробки можуть бути використані органами влади для підвищення іміджу держави та її впізнаваності на міжнародній арені.

Ключові слова: публічна дипломатія, стейкхолдер, міжнародні відносини, публічна дипломатія, кібербезпека.

Постановка проблеми. Росія розпочала повномасштабне вторгнення, намагаючись військовим шляхом змінити світові геополітичні умови. Україна опинилася на межі свого існування і стикнулася з низкою нагальних проблем. Це стало викликом і для публічної дипломатії, яка необхідна для підтримки і покращення ставлення світової спільноти до країни, залучення міжнародної підтримки та розбудови партнерських відносин. Ефективне використання публічної дипломатії дає можливість Україні використовувати і свою м'яку силу в культурній, освітній, науковій, спортивній, туристичній галузях, щоб покращити ставлення

до інших країн і привернути до себе іноземні інвестиції, розвиток туризму, торгівлі та інше.

З огляду на вищезазначене актуальність цієї статті полягає у її практичній значущості, необхідності на основі досліджень провідних українських та закордонних фахівців окреслити специфіку публічної дипломатії сучасної України, особливо в умовах війни, виокремити її підходи і головні принципи, які дозволять збільшити безпеку та привабливість України на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням ролі публічної дипломатії у зовнішній політиці України займалися чимало провідних вітчизняних науковців, таких як: О. Розумна, Д. Кулеба, Т. Пересунька. Дослідженню безпосереднього впливу міжнародної інформаційної політики на зовнішньополітичні комунікації держави та використання методології зв'язків з громадськістю у міжнародних відносинах присвячені роботи О. Висоцького, Н. Доценко, К. Балабанова, В. Ціватого та інших.

Серед закордонних фахівців, які займалися безпосередньо вивченням впливу публічної дипломатії на політичні процеси виділено Н. Джозефа, С. Кривохижа, С. Туронока, Н. Сноу, М. Тейлора та Е. Гілбоа.

Методологічна основа дослідження. Фундаментальною основою методологічного інструментарію осмислення публічної дипломатії сучасної України виступає технологічний підхід. Він дозволяє аналізувати політику держави на міжнародній арені в практично-прикладному аспекті та уможлиблює оцінку ефективності її зовнішньополітичного інструментарію. Обґрунтування доцільності та релевантності використання технологічного підходу як методологічного засобу в міжнародних дослідженнях знаходимо у публікаціях О. Висоцького (Vysotsky, 2010, p. 19).

Мета дослідження – окреслити специфіку публічної дипломатії сучасної України, в тому числі під час війни, виокремити її підходи і головні принципи, які дозволять збільшити безпеку та привабливість країни на міжнародній арені.

Виклад основного матеріалу. Публічна дипломатія є важливим інструментом зовнішньої політики сучасних держав, у тому числі і України. Вона відіграє важливу роль у побудові позитивного іміджу країни, а також сприяє розумінню та сприянню її інтересам на міжнародній арені. Одним з основних завдань публічної дипломатії є підвищення інформованості та свідомості громадськості у світі про Україну, її культуру, історію, досягнення та виклики, з якими країна стикнулася. Це досягається через активне використання засобів масової інформації, соціальних мереж, організацію культурних та освітніх заходів, виставок, фестивалів, конференцій та інших заходів з метою популяризації України.

Іншим важливим аспектом публічної дипломатії є комунікація із зарубіжними громадськими організаціями, активістами та експертами. Це допомагає створити партнерські відносини та сприяє обміну думками, ідеями та досвідом. Така комунікація може включати зустрічі, консультації, публічні дебати та інші формати. Окрім того, публічна дипломатія передбачає активну участь України у міжнародних організаціях та форумах. Це дає можливість виступати з позиції країни щодо актуальних глобальних питань, долучатися до прийняття рішень та сприяти формуванню міжнародної політики. Одним з найважливіших інструментів міжнародної політики є публічна дипломатія. Завдяки її правильному

використанню можна налагодити плідні і довготривалі взаємини з міжнародними партнерами, а також популяризувати нашу країну на міжнародній арені.

Від початку існування незалежної України у 1991 році зовнішня політика держави поступово вибудовувалася навколо країн колишнього СРСР. Україна як новостворена держава мала з нуля вибудовувати взаємини на міжнародній арені, знаходити друзів та вливатися у соціально-політичні та економічні світові процеси.

З огляду на історію можна з упевненістю сказати, що зовнішня політика України ледь не завжди стояла на засадах публічної дипломатії, яка є реалізацією м'якої влади країни і слугує задля просування інтересів держави у світі за рахунок підтримки закордонної громадськості (Vysotsky, 2020). Ця підтримка досягається завдяки стимулюванню бажання закордонної громадськості споживати ідеали демократичності, раціонального управління, добропорядності, добробуту, безпеки, успішності та необмежених можливостей розвитку людського потенціалу. Чимало фахівців сходяться на думці, що для країн, які розвиваються та значно поступаються у могутності більш розвинутих, «публічна дипломатія» може стати ефективним засобом заявити про себе, зосередити увагу громадськості на важливих для них питаннях, а також підвищити авторитет і посилити вплив на внутрішні та міжнародні процеси (Kuleba, 2015). Увага громадськості до нагальних проблем досягається за рахунок інформування спільноти про політику країни і популяризацію її національних та культурних цінностей.

Вивченням значення публічної дипломатії займався чимало вітчизняних науковців. Наприклад, на думку В. Ціватого, публічна дипломатія – це інструмент довгострокової дії, який створює сприятливий клімат для зовнішньої політики і дипломатії. Він стверджує, що публічна дипломатія не замінює собою класичної дипломатії, а лише допомагає підготувати підґрунтя для проведення офіційних заходів на зовнішньополітичній арені.

Своєю чергою науковці Є. Макаренко та О. Кучмій стверджують, що публічна дипломатія охоплює вимір міжнародних відносин за рамками традиційної дипломатії. А на думку С. Гуцал, сучасний розвиток у сфері міжнародних відносин України вимагає набагато складніших механізмів успішної реалізації зовнішньої політики через публічну дипломатію з метою посісти гідне місце на світовій арені (Gutsal, 2010, p. 112).

Через виклики, перед якими постала українська держава, ми маємо докорінно змінити підхід до реалізації публічної політики шляхом виявлення дієвих технологій та створення нових практик.

Так, основні принципи публічної дипломатії України включають прозорість, відкритість, діалог та співпрацю. А одна з головних функцій публічної дипломатії полягає у забезпеченні ефективного комунікаційного процесу між Україною та міжнародним співтовариством. Це означає, що уряд України та дипломатичні місії активно взаємодіють з міжнародними ЗМІ, громадськістю, академічними колами та громадськими організаціями, щоб розповісти про свої позиції, інтереси, цінності та досягнення. Все це дозволяє формувати правильне сприйняття України на міжнародній арені, залучати підтримку іноземних держав та народів, а також протидіяти дезінформації та негативній пропаганді.

Задля оцінки ефективності публічної дипломатії пропонуємо розглянути поняття, сутність та її роль у зовнішній політиці. Вперше термін «публічна дипло-

матія» було використано у 1856 році у лондонській газеті «Times» для позначення культури та ввічливості (Cull, 2009, р. 19). А у науковий обіг цей термін у 1965 році ввів декан Флетчерівської школи права і дипломатії Едмунд Гулліон. На його думку, публічна дипломатія може бути описана як сукупність заходів та інструментів, спрямованих на комунікацію з міжнародними аудиторіями з метою формування позитивного іміджу країни, просування своїх національних інтересів та забезпечення сприятливого міжнародного оточення. Публічна дипломатія включає у себе використання ЗМІ, культурні обміни, громадські візити, публічні промови, впливових особистостей та соціальних медіа.

Так, британський науковець Н. Калл вивів основні та додаткові елементи публічної дипломатії:

- збір і пошук необхідної інформації;
- стимулювання інтересу до мови, літератури, мистецтва;
- популяризація своїх цінностей, пояснення політичних кроків;
- обміни студентами та науковцями;
- телевізійні і радіопрограми як джерела інформації про події в країні (Cull, 2013).

Не варто забувати, що публічна дипломатія також має внутрішній вимір, що означає залучення громадськості та стейкхолдерів до формування та реалізації зовнішньої політики України. Це може бути реалізовано шляхом проведення громадських дебатів, консультацій з експертами, залучення активістів громадськості до публічних заходів тощо. Подібний підхід дозволяє створити широкий консенсус щодо зовнішньополітичних пріоритетів країни і підвищує довіру до влади.

Основи теорії стейкхолдерських відносин у сфері бізнесу формувалися ще з 30-х рр. ХХ ст. У ті часи були висунуті перші припущення, що цілі економічної корпорації включають у себе не тільки отримання прибутку, а й забезпечення безпечних робочих місць, кращої якості продукції, підвищення добробуту місцевого співтовариства. Але найбільш повно теорія стейкхолдерських відносин була вперше описана в 1984 р. Едвардом Фріманом у книзі «Стратегічний менеджмент: стейкхолдерський підхід». Він розглядав стратегію розвитку фірми з точки зору врахування інтересів стейкхолдерів (зацікавлених сторін – організацій або індивідів), на які вона впливає і від яких залежить. Тому відповідно до теорії керівники компанії повинні вести справи так, щоб інтереси стейкхолдерів не порушувалися.

Англійський термін «stakeholder» буквально перекладається як «держатель інтересу». В українській науковій літературі він найбільш часто фігурує як «зацікавлена сторона», «зацікавлена група», «група інтересів», «група впливу» або просто «стейкхолдер». Однак змістове порівняння всіх цих термінів показує різне їх смислове навантаження. Це поняття має широке і вузьке трактування. Перше – теоретичне, а друге – більш практичне і включає у себе впливових стейкхолдерів, з якими фірма стикається найчастіше. У широкому сенсі стейкхолдер – це фізичні або юридичні особи, що є заінтересованими у результатах діяльності компанії (тобто акціонери, члени органів управління, персонал, фінансові агенти, клієнти, територіальна громада, суспільство загалом, уряд тощо).

Своєю чергою Н. Доценко виокремлює стейкхолдерів як активи проекту чи його проблеми, проте не наголошує, яких саме фігурантів слід відносити до стейкхолдерів (Dotsenko, 2015, р. 150).

Однак науковий розвиток не стоїть на місці, і в економіці постійно відкриваються нові зв'язки, взаємодії та елементи. Тому більш правильним буде використання визначення широкого трактування (класичне теоретичне визначення), яке включає практично всіх, хто стикається з фірмою: «stakeholder» – це будь-яка група або індивід, які можуть вплинути або на які впливає діяльність організації. Це визначення дає змогу використовувати термін у будь-яких контекстах, тоді як вузьке трактування накладає деякі жорсткі обмеження.

Американські дослідники Джонс і Уїкс так сформулювали положення теорії зацікавлених сторін:

- корпорація (фірма) має відносини з великою кількістю груп та індивідів (стейкхолдерів, що становлять її внутрішнє та зовнішнє оточення), які впливають або на які можуть вплинути прийняті корпорацією рішення;
- теорія займається природою цих відносин: процесами (супроводжуваними відносинами) і результатами (ресурсного обміну) для фірми та її стейкхолдерів;
- інтереси всіх стейкхолдерів повинні бути взяті до уваги і задоволені своєчасно;
- теорія робить акцент на управлінському рішенні (тому цільовою групою є власне менеджмент).

Функціонування зацікавлених сторін у державній політиці може бути як явним, так і прихованим. Зокрема, стейкхолдери у держполітиці – це і лобісти, і економічні групи, і групи тиску, і бандугруповання, дотичні до тих чи інших політичних прошарків. Діяльність стейкхолдерів або є узаконеною, або не потребує нормативного оформлення. Заборони ж стосуються явно неконвенційної сутності у частині безпосередніх форм діяльності.

Суто історично у країнах світу було сформовано різне бачення щодо роботи стейкхолдерів. Наприклад, у США діяльність так званих лобістів узаконена та гідно оплачується, а от наприклад в Україні така діяльність де-юре є забороненою, хоча звичайно, що де-факто вона знаходить своє відображення.

Звичайно, спеціаліст-стейкхолдер має відповідати певним критеріям:

- має бути обізнаний;
- має бути комунікабельний;
- має бути харизматичний;
- має бути стриманий;
- володіє декількома мовами;
- має знання психологічних особливостей ведення переговорів;
- має орієнтуватися та аналізувати нагальну політичну ситуацію.

У рамках державної політики стейкхолдери можуть виступати сильними гравцями, котрі здатні налагодити комунікацію між сторонами та налаштувати перемовини на правильний лад. Однак негативним чинником залишається корупційний складник, а також лобіювання інтересів шляхом погроз чи шантажу. Як правило, в країнах із нестійкою демократією стейкхолдери (лобісти) орієнтовані на досягнення своєї мети якомога швидше, не завжди у чесний спосіб. Саме тому, на мою думку, діяльність стейкхолдерів є ефективним складником у сфері державної політики, однак така діяльність обов'язково має бути врегульована чинним законодавством та захищатися державою з метою уникнення різноманітних злочинних схем.

Публічна дипломатія та стейкхолдери мають велике значення для зовнішньої політики України з декількох причин. По-перше, вони дозволяють підви-

щити обізнаність міжнародної спільноти про Україну та її культуру, історію та досягнення. Це стимулює позитивне ставлення до країни та залучення іноземних інвестицій. По-друге, публічна дипломатія сприяє підтримці міжнародної коаліції на підтримку України у контексті конфлікту на Сході країни. За допомогою публічних промов та інформаційних кампаній Україна може мобілізувати підтримку міжнародної спільноти та підвищити свою міжнародну дипломатичну вагу. Одними з найбільш популярних способів є міжнародні культурні обміни, масові заходи, презентації тощо, які дозволяють показувати українські досягнення на світовій арені. Все це є елементом своєрідного піару, а також важливим складником популяризації України у глобальному світі, підвищенні її економічної, політичної, соціальної важливості.

Окрім того, Україна активно використовує соціальні медіа для залучення уваги до своїх позицій та цінностей, особливо під час війни. Адже у сучасних умовах життя постійно зростає обсяг та швидкість передачі політичної інформації. На мою думку, українське суспільство характеризується підвищенням ролі масмедіа у створенні, поширенні, відборі та фільтрації інформаційних потоків, ефективності взаємодії влади та громадянського суспільства, висуванням на політичну арену інтернет-комунікацій (Кортев, 2015, р. 27). Політичний дискурс інтернет-комунікацій стає універсальним, вирішуючи у суспільстві такі завдання, як створення інформаційного контенту, передача політичної інформації, структурування політичного простору тощо. А розвиток політичного дискурсу призводить не лише до появи та формування нових технологічних механізмів впливу політичних акторів на суспільство, а й привертає значну увагу лідерів думок, політиків та населення за кордоном. Важливу роль відіграють офіційні сторінки Президента України, посадовців, депутатів, військових, спортсменів, лідерів думок, які активно взаємодіють з міжнародною аудиторією та розповідають про досягнення України.

Інша річ, що в Україні на початку століття публічна дипломатія використовувалася взагалі неефективно і не дозволяла більш розвинутим країнам відтворити для себе повну картину тодішніх політичних процесів. На нашу думку, довгий час після набуття незалежності Україна була відсторонена від більшості європейських держав, а також вела багатовекторну політику.

У ці складні часи, на мою думку, залучення світової спільноти на бік України вимагає стратегічного та систематичного підходу, спільної дипломатичної роботи, інформаційних кампаній, створення нових міжнародних альянсів та посилення політичного та санкційного тиску на Росію. На відміну від подій 2014 року з анексією Криму, після повномасштабного вторгнення окупантів в Україну міжнародна спільнота рішуче засудила РФ і ввела проти неї безпрецедентні санкції.

Важливо акцентувати, що поняття публічної дипломатії тісно пов'язане і з концепцією «м'якої сили», тобто здатності добиватися бажаного на основі добровільної участі інших країн. Наприклад, Джозеф Най вказує три джерела «м'якої сили» держави: політичні дії, культура та цінності. А «публічну дипломатію» розглядає як засіб, за допомогою якого держава може розповісти світу про себе (Нью, 2010). На жаль, довгий час цьому не приділялось достатньо уваги, а роль публічної політики в Україні носила епізодичний характер. За приклад можна взяти події Помаранчевої революції. Тоді через іноземні ЗМІ та інші інформаційні канали активно порушувалися питання політичних перетворень в Україні. Під

час війни силами публічної дипломатії вдалося досягнути значного просування сучасної української літератури, сприяння участі України в провідних міжнародних книжкових виставках, сприяння перекладу та виданню творів українських письменників за кордоном.

Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України вийшла на новий рівень лише з військовою агресією Росії, яка для нашої країни стала глобальним викликом. Бойові дії на Сході країни значно дестабілізували фінансові та дипломатичні стосунки з європейськими державами, які певний час мали розгублену реакцію щодо подій у Криму та нині анексованих регіонів Донецької та Луганської областей.

На початку 2014 року Україні було нічого протиставити діяльності «Кремлівського рупору», головним завданням якого є дискредитація української влади та національної ідеї в очах самих же мешканців України, а також пересічних жителів РФ, Білорусі, Казахстану, Угорщини, Польщі та багатьох інших країн світу. Результатом їхньої діяльності є сильний вплив на думки українців. Адже, згідно з дослідженнями однієї з українських компаній, на медіаринку найбільші можливості впливу РФ виявились в Угорщині, де індекс становив 61, далі йшли Грузія – 54, Україна – 49 та Чехія – 48 (Коптев, 2019). За висновками фахівців, у всіх цих країнах медіапростір є сприятливим для інформаційного впливу.

На протигагу інформаційній політиці Росії в Україні почалися стрімкі зрушення у публічній дипломатії. Найбільшим досягненням прийнято вважати створення департаменту публічної дипломатії у складі МЗС України, який невпинно веде соціально-політичну, культурну та інформаційну діяльність, спрямовану на покращення взаємин з дружніми державами.

Серед іншого активного розвитку набули спільноти у соціальних мережах, де публічні особи порушують питання стратегічного розвитку та підтримки один одного насамперед у культурних та соціальних ініціативах. Найбільша з цих спільнот була створена у 2015 році. Це «Клуб культурної дипломатії при МЗС України». Безпосередньо в Україні у 2015 році Міністерство закордонних справ заявило і про напрям роботи у сфері публічної дипломатії. Тоді ж був створений новий підрозділ, завданням якого є популяризація України у світі: «Публічна дипломатія України стала реальністю. Ми будемо з урахуванням вже набутого досвіду спільно з іншими органами влади та народною дипломатією ще активніше розповідати світові про Україну», – зазначив тодішній голова МЗС України Павло Клімкін.

Нині у прагненні підтримувати рівновагу між різними елементами зовнішньої політики Україна намагається відсторонитися від Росії та відкривається до співпраці зі США та країнами Європи, що говорить про перехід вектора міжнародних відносин від двовекторності до європейської інтеграції. Також 14 лютого 2022 року під час двосторонньої зустрічі українська сторона висловила зацікавленість у плідній співпраці в оборонній сфері з представниками Об'єднаних Арабських Еміратів. Потурбувалися й про створення позитивного іміджу країни. Дуже вагомим кроком у контексті розвитку публічної політики України було залучення лідерів європейських країн, котрі мають приємне ставлення до України. Досить згадати лише колишнього Президента Литви Даля Грибаускайте та інших.

Під час презентації стратегії публічної дипломатії України на 2021–2025 роки Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба зазначив, що «публічна диплома-

тія» являє собою комплекс заходів, за допомогою яких країна взаємодіє з громадськістю інших держав з метою впливу на формування громадської думки та сприяння своїм національним інтересам і зовнішньополітичним цілям. Своєю чергою інструменти публічної дипломатії дозволяють значно розширити аудиторію, створювати нові партнерства та залучати представників сфери, що перебувають поза офіційними органами влади (неурядові організації, бізнес, аналітичні центри, освітні заклади, молодь, лідери громадської думки та окремі громадяни). Таким чином, публічна дипломатія відкриває широкі можливості для співпраці та досягнення зовнішньополітичних цілей країни.

Повномасштабне вторгнення російських загарбників в Україну поставило перед країною чималу кількість викликів, у тому числі і у площині публічної дипломатії. Виявилось, що у світі низький рівень обізнаності про Україну, а також відсутній сталий образ країни за кордоном. Саме тому одним з першочергових завдань, на мою думку, є формування позитивного іміджу України у світі через інституціоналізацію та посилення функції публічної дипломатії. До цієї роботи мають залучатися представники МЗС, закордонних дипломатичних установ України, а також державні та недержавні органи, лідери думок, які можуть підвищити імідж країни.

Нині основними напрямками розвитку публічної дипломатії мають бути культурна, економічна, науково-освітня, спортивна і цифрова дипломатії. В кожному з напрямів пропонуємо створити компетентні групи, які опікуватимуться питаннями підвищення іміджу України, а також протидії російській агресії.

Виходячи з основних проблем, з якими нині стикається Україна, нашій державі важливо поглибити міжнародну співпрацю в економічній, науковій, освітній та культурній сферах з допомогою лідерів думок, волонтерів та активістів. Повномасштабне вторгнення окупантів в Україну виявило нових суспільних лідерів, які від імені великих груп людей допомагають країні стримувати російську навалу.

Також у рамках публічної дипломатії доцільно, на мою думку, буде створити громадську інституцію з кібербезпеки, яка допомагатиме правоохоронцям з Кіберполіції та представникам Міністерства цифрової політики. Оскільки в Україні ІТ-галузь є значно розвиненою, впевнений, що серед кваліфікованих фахівців знайдуться ті, хто допомагатиме у кібервійні з ворогом. Так само представники громадської інституції проводитимуть інформаційну роботу в Інтернеті з метою популяризації України та українських цінностей.

Висновки. Підбиваючи підсумки, варто зазначити, що публічна дипломатія є невід'ємним складником зовнішньої політики України. Особливо в контексті сучасного світу, де міжнародні стосунки все більше стають складними та конкурентними, публічна дипломатія є необхідним інструментом для досягнення зовнішньополітичних цілей країни. Вона дозволяє підвищити обізнаність міжнародної спільноти про Україну, просунути її національні інтереси та підтримати міжнародну підтримку. Застосування інструментів публічної дипломатії, таких як публічні заходи та соціальні медіа, є важливими, а діяльність стейкхолдерів є необхідною для збільшення присутності нашої держави на світовій арені, особливо під час війни.

Велика війна докорінно змінила вектор розвитку міжнародних відносин України з двовекторного на тотальну євроінтеграцію. Останнє положення було

закріплене в головному Законі України, що говорить про непорушність вибраного шляху, який має захистити державу від російської агресії.

Нині у зовнішній політиці України спостерігаються позитивні зрушення, які супроводжуються поступовим покращенням взаємних відносин з багатьма іншими державами за рахунок вдалої публічної політики. Україна активно використовує публічну дипломатію у своїй зовнішній політиці, зокрема в контексті війни з Росією. За допомогою міжнародних кампаній та заходів представники нашої держави створюють позитивний образ, просувають свої позиції та мобілізують підтримку спільноти інших держав. Разом із розвитком культурних і соціальних проєктів створюються також і передумови для економічних проєктів та залучення іноземного капіталу, що в майбутньому може позитивно вплинути на розвиток нашої країни.

Проведене дослідження доводить необхідність посилення зусиль усіх акторів міжнародних відносин, громадян, лідерів думок та представників організацій на підвищенні іміджу України, а також її економічному, соціальному, політичному та культурному збагаченні. Для цього слід сформувати компетентні фахові групи, які підпорядковуватимуться профільним міністерствам, а також створити громадську інституцію з кібербезпеки. Вона допомагатиме в проведенні інформаційної роботи в Інтернеті з метою популяризації України як бренду.

References [Список використаної літератури]

- Balabanov, K. (2013). "Public diplomacy" as a response to modern challenges. Ukraine is diplomatic, 14, 989–1021 [in Ukrainian]. [Балабанов К.В., Трофименко М.В. «Публічна дипломатія» як відповідь на виклики сучасності. Україна дипломатична = Diplomatic Ukraine : науковий щорічник. Київ, 2013. Вип. 14. С. 989–1007.].
- Cull, J. (2009). Nicholas Public diplomacy: Lessons from the past. FIGUEROA PRESS, LA. URL: <http://usepublicdiplomacy.org/publications/perspectives/CPDPerspectivesLessons.pdf> [in English].
- Dotsenko, N.V. (2015). Stakeholder management tools within the scope of improving project viability / N.V. Dotsenko, I.A. Gonchar, A.I. Skrynnyk, Yu.Yu. Zhebel. Radioelectronic and computer systems. Kharkov: NAU "KHAIF". No. 2 (72). P. 150–154 [in Ukrainian]. [Доценко, Н.В. Інструменти управління стейкхолдерами в рамках підвищення життєздатності проєкту / Н.В. Доценко, І.А. Гончар, А.І. Скринник, Ю.Ю. Жебель. *Радіоелектронні та комп'ютерні системи*. Харків : НАУ «ХАІ». 2015. № 2 (72). С. 150–154.].
- Gutsal, S.A. (2010). Public diplomacy as a modern priority of the state's foreign policy. Strategic priorities. No. 4. P. 106–113 [in Ukrainian]. [Гуцал С.А. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. *Стратегічні пріоритети*. 2010. № 4. С. 106–113.].
- Koptev, O.S. (2018). Education and science in conditions of global transformations. Materials of the II All-Ukrainian Scientific Conference. October 26–27, 2018, Dnipro. Part II. / Sciences. ed. O.Yu. Vysotsky. Dnipro: SPD Okhotnik. P. 27–29 [in Ukrainian]. [Коптев О.С. Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій. *Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції*. 26–27 жовтня 2018 р., м. Дніпро. Частина II. / наук. вид. О.Ю. Висоцький. Дніпро : СПД Охотник, 2018. С. 27–29.].
- Koptev, O.S. (2019). The security of the Ukrainian state in the conditions of an information war with Russia. Security in the modern world. Materials of the International Scientific Conference. September 27–28, 2019, Dnipro. / Sciences. ed. O.Yu. Vysotsky. Dnipro: SPD Okhotnik. P. 24–25 [in Ukrainian]. [Коптев О.С. Безпека Української держави в умовах інформаційної війни з Росією. Безпека в сучасному світі. *Матеріали міжнародної наукової конференції*. 27–28 вересня 2019 р., м. Дніпро. / наук. вид. О.Ю. Висоцький. Дніпро : СПД Охотник. С. 24–25.].
- Kuleba, D. Public diplomacy is a new weapon of Ukraine in the conditions of hybrid war. European truth. Retrieved from: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/> [in Ukrainian]. [Кулеба Д. Публічна дипломатія – нова зброя України в умовах гібридної війни. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/>.].
- Nye Joseph. (2010). New public diplomacy. Day, No. 28 [in Russian]. [Най Джозеф. Новая публичная дипломатия. *День*, 2010. № 28. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/the-new-public-diplomacy-2010-02/russian?barrier=accesspaylog>.].

- Vysotsky, O. (2010). Technologies of political power legitimation: theory and practice. Porohy [in Ukrainian]. [Висоцький О. Технології легітимації політичної влади: теорія і практика. *Пороги*, 2010. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9401/1/M_Tur_TL_IS.pdf].
- Vysotsky, O., Vysotska, O. (2020). Technologies of public diplomacy: methodological foundations and practical potential. Epistemological studies in philosophy, social and political sciences, 3(1), 139–147. DOI: 10.15421/342015 [in Ukrainian]. [Висоцький О., Висоцька О. Технології публічної дипломатії: методологічні основи та практичний потенціал. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках*, 2020. № 3(1), 139–147. DOI: 10.15421/342015].

Стаття надійшла до редакції 23.06.2023

Koptiev O. S.

Department of International Relations,
Oles Honchar Dnipro National University,
Gagarina ave., 72, Dnipro, 49000, Ukraine

PUBLIC DIPLOMACY AS A TECHNOLOGY OF THE FOREIGN POLICY OF UKRAINE

Summary

The article is devoted to consideration of the specifics of public diplomacy in Ukraine, including during the war. This made it possible to single out approaches and main principles that will increase the country's security and attractiveness on the international stage. By applying a technological approach, the types of development and different approaches to the study of public diplomacy in Ukraine and the world were analyzed, the specifics of public diplomacy in modern Ukraine were characterized, and effective technologies of public diplomacy were determined in the conditions of the transition from two-vector to European integration.

The scientific novelty consists in the review of public diplomacy technologies in the context of solving key challenges in international relations, in particular in the context of geopolitical changes and the full-scale invasion of the occupiers in Ukraine. The effectiveness of public diplomacy and its role in maintaining and improving attitudes towards the country, attracting international support and developing partnership relations have been studied. Thus, the study expands the understanding of public diplomacy as a tool that can be used to positively influence international politics.

The main attention is paid to the study of the tools of public diplomacy, as effective mechanisms for the development of Ukraine's foreign policy. The conducted research proves the need to strengthen the efforts of all actors of international relations, citizens, opinion leaders and representatives of organizations to improve the image of Ukraine, as well as its economic, social, political and cultural enrichment. It is proposed to create a public institution for cyber security, which will assist law enforcement officers from the Cyber Police and representatives of the Ministry of Digital Policy.

Strategic areas of activity and effective use of public diplomacy in Ukraine during the great war and changes in the vector of development in international relations were formed. The fakes can be used by the authorities to improve the image of the state and its recognition in the international arena.

Key words: public diplomacy, stakeholder, international relations, public diplomacy, cyber security.